

Další doporučená četba pro studenty Dějin antické civilizace

Následující seznam je zamýšlen především jako inspirace pro případné zájemce o další četbu nad rámec četby povinné. Díla v něm uvedená je tak možné vybírat dle libosti, nebo i zcela ignorovat. Dvouoboroví studenti navazujícího magisterského studia mohou vybírat i ze seznamu povinné četby určené pouze studentům jednooborového studia v sekci „Povinná četba“.

Zkratky:

AK ... Antická knihovna

AK Mel. ... Antická knihovna, Melantrich

AP ... Antická próza, Odeon

BAC Font. ... Bibliotheca antiqua Christiana, ed. rad Fontes, Náboženské vydavatelství PETRA, Prešov

BAC Patr. ... Bibliotheca antiqua Christiana, ed. rad Patrimonium, Náboženské vydavatelství PETRA, Prešov

DP ÚŘLS ... diplomová práce dostupná v knihovně ÚŘLS

KAT ... Knihovna antické tradice, OIKOYMENH

KRKL ... Knihovna raně křesťanské literatury, Vyšehrad

KRKT ... Knihovna raně křesťanské tradice, OIKOYMENH

KST ... Knihovna středověké tradice, OIKOYMENH

MMA ... Memoria medii aevi, Argo

PŘ ... Poslední Římané, Herrmann & synové

ThS ... Theologické studie, Česká katolická charita

VZG ... Výroční zpráva gymnázia v ...

ŽDM ... Živá díla minulosti, Odeon

Bakalářské studium

Díla, jejichž znalost je u státní zkoušky vítána:

- Ailios Aristeidés *Nářek nad Smyrnou* [AP, Tribuni výmluvnosti].
- Aischinés *Řeč proti Ktésifóntovi* [VZG Pelhřimov 1895/96].
- Aischylos *Oresteia*.
- Alexandr Veliký *Dopis Aristotelovi* [AP, Píši ti, příteli].
- Andokidés *Řeč o mystériích* [Matěj Novotný, DP ÚŘLS].
- *Anonymus Valesii I–II* [AK 38].
- Appiános *Zrod římského impéria* [AK 55].
- Aristofanés *Acharňané, Mír, Oblaka, Ptáci, Vosy*.
- Aristotelés *Dopis Alexandrovi* [AP, Píši ti, příteli].
- Augustinus *Vyznání*.
- Aurelius Victor *Knihy o císařích* [AK 30].
- Catullus básně dle vlastního výběru.
- Caesar *Pseudocaesariana* [AK 16].
- Cicero *Proti Verrovi* [ŽDM sv. 67].
- Cicero *Za básníka Archiu* [AP, Tribuni výmluvnosti].

- Cicero *První řeč proti M. Antoniovi* [in: První a druhá řeč filippická, Praha, Storch 1896].
- Cicero *Řeč za Sexta Roscia z Amerie* [Praha, Storch 1893; *Kramerius*].
- Cicero *Za Q. Ligaria, Za krále Deiotara* [in: Výbor řečí Ciceronových, sv. I, Praha, Storch 1885].
- Cicero *Listy přátelům* [AK 61].
- Cicero *Výbor z listů* [Praha, Kober 1937].
- Cicero, Q. Tullius *List o ucházení se o konsulát* [VZG Hradec Králové 1896/97].
- Claudianus básnické skladby [AK, prémie 1975, s. 58-96].
- Cornelia *List Gaiovi* [AP, Píši ti, příteli].
- Cornelius Nepos *Životy slavných vojevůdců cizích národů* [AK 36].
- Curtius *O činech Alexandra Velikého, krále makedonského* [Praha, Wiesner 1899; *Kramerius*].
- Démostenés: z řeči *O věnci* [Poslední zápas Řeků o svobodu, Praha, Laichter 1940].
- Démostenés *Za Formióna, Proti Konónovi* [AP, Tribuni výmluvnosti].
- Démostenés *O vlastním návratu* [AP, píši ti, příteli].
- Démostenés *Řeč o nepoctivém poselstvu* [VZG České Budějovice 1895 a 1896].
- Diógenés Laertios *Životy názory a výroky proslulých filosofů*.
- Dión Chrysostomos *O Euboií neboli Lovec* [AP, Tribuni výmluvnosti].
- Euagrios Scholastikos *Církevní dějiny* [devátá patristická čítanka, ThS sv. 55].
- Eurípídés *Hekabé, Hérakleovci, Médeia, Prosebnice, Trójanky* [AK 39, 54 a 57].
- Festus *Krátký přehled dějin římského národa* [AK 77].
- Filostratos *Život Apollónia z Tyan* [AP, O cizích osudech].
- Florus *Římské války* [AK 82].
- Frontinus *Válečné listy* [AK 36].
- Fronto *Listy* [AP, Píši ti, příteli].
- Gellius *Attické noci* [výbor, Bratislava, Tatran 1987].
- Gennadius z Massilie *O význačných mužích* [Hieronymus, Gennadius, Isidorus, Dějiny křesťanského písemnictví, PŘ].
- Hannón *Periplús* [Václav Marek, in: ZJKF X (1968), č. 1, s. 11-26].
- Héródiános *Dějiny po Markovi* [AK 30].
- Hésiodos *Zrození bohů*.
- Hieronymus *O význačných mužích* [Hieronymus, Gennadius, Isidorus, Dějiny křesťanského písemnictví, PŘ].
- *Historia Augusta* [AK 47 a 49].
- *Chvála Pisona* [AK 33].
- Iamblichos *Život Pýthagorův* [Pýthagorás ze Samu, Praha, Trigon 1999].
- Iordanes *Římské dějiny, Gótské dějiny* [MMA sv. 16].
- Iosephus Flavius *Život* [AP, O vlastním osudu; AK 75].
- Ísokratés *List Filippovi* [AP, Píši ti, příteli].
- Ísokratés *Areopagítikos* [Alena Frolíková, in: ZJKF XV (1973), č. 2, s. 17-36].
- Ísokratés: *Panegyrikos, Archidámos, O míru, Euagorás* [VZG Dvůr Králové 1896/97, 1898/99, 1899/1900, 1900/1901].
- Iulianus *Listy* [AP, Píši ti, příteli].
- Iustinus *Výtah z dějin filippských Pompeia Troga* [Praha, Česká akademie císaře Františka Josefa 1904].
- Iuvenalis satiry dle vlastního výběru [AK 13].
- Libanios *O vlastním osudu* [AP, O vlastním osudu].
- Libanios *K studentům o přednášce, Proti Tisamenovi, K císaři o věznicích, O zvaní na slavnosti* [AP, Tribuni výmluvnosti].

- Libanios *Listy* [AP, Píši ti, příteli].
- Livius XXXI–XLV, periochy [AK 28, 34 a 40].
- Lucretius *O přírodě*.
- Lýsiás *Za starého chromce, O úmyslném ublížení natěle* [AP, Tribuni výmluvnosti].
- Lýsiás *Proti Eratosthenovi* [Pavel Nývlt, DP ÚŘLS].
- Lýsiás *Proti Filónovi, Za Mantithea* [Lukáš Nagy, DP ÚŘLS].
- Lýsiás *Obhajoba v případě vraždy Eratosthena* <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/26595/lysias-obhajoba-v-pripadu-vrazdy-eratosthena>>.
- Lýsiás *O posvátné olivě* [VZG Hradec Králové 1884/85].
- Lýsiás *Proti Agoratovi* [VZG Slaný 1897/98].
- Marcus Aurelius *Hovory k sobě* [AK 1; AP, O vlastním osudu].
- Martialis: epigramy dle vlastního výběru.
- *Nový zákon*.
- Orosius *Dějiny proti pohanům* V 1–15 [Bořivoj Marek, DP ÚŘLS].
- Ovidius *Žalozpěvy, Listy z Pontu* [AK 53].
- Pausaniás *Cesta po Řecku* [AK 20 a 23].
- Petronius *Satyrikon* [AK 9].
- Platón *Sedmý list* [AP, O vlastních osudech].
- Plautus hry dle vlastního výběru [AK 41].
- Plútarchos *Životopisy slavných Řeků a Římanů* [ŽDM sv. 49 a 50 = AK 74 a 76].
- Polyainos *Dejiny diadochov* [Marek Kramár, in: Bibliotheca Alexandrina I (2013), s. 86-104, II (2015), s. 121-139].
- Polybios *Dějiny* VII–XL [AK 80 a 81].
- Porfyrios *Život Pýthagorův* [Pýthagorás ze Samu, Praha, Trigon 1999].
- *Příběhy raně křesťanských mučedníků II* [Vyšehrad 2011].
- [Pseudo-]Cyprianus *Z básně věnované senátorovi ...* [Sbohem, starý Říme, Čs. spisovatel 1983, s. 78-79].
- Pseudo-Démostenés *Proti Neaiře* [AP, Tribuni výmluvnosti].
- Pseudo-Hérodotos *Život Homérův* [AP, O cizích osudech].
- Pseudo-Hippokratés: *O vzduchu, vodách a místech* [Praha, Alberta²1993].
- Pseudo-Seneca *Octavia* [Daniela Čadková, in: Divadelní revue, 2005, 3, s. 95-110].
- Pseudo-Xenofón *Athénské zřízení* [Alena Frolíková, in: ZJKF XVIII (1976), č. 2-3, s. 89-98].
- Pýtheás z Massalie: *O Ókeanu* [Jan Souček, in: Auriga LII (2010), s. 82-91].
- *Řecké epigramy napsané k historickým okamžikům* [AK 48, s. 17-35].
- Seneca *Popis Nilu* [Marek Dospěl, in: Auriga XLIV (2002), s. 57-63].
- Seneca *Apocolocyntosis* [AP, Dialog a satira; AK 9].
- Seneca: další spisy dle vlastního výběru.
- *Slavné osobnosti města Říma* [AK 77].
- Sofoklés *Antigoné, Oidipús na Kolónu* [AK 29].
- Sókratés Scholastikos *Církevní dějiny* [sedmá a osmá patristická čítanka, ThS sv. 43 a 52].
- Speusippos *List Filippovi* [Alena Frolíková, in: ZJKF XXI (1979), č. 1-3, s. 17-27].
- Strabón *Zeměpis* [AK 83].
- Suetonius *O významných literátech* [AK 24].
- *Synové slávy – oběti iluzí. Z pozdních římských panegyriků* [AK 38].
- Tacitus *Dějiny, Život Iulia Agricoly* [AK 31].
- Terentius: hry dle vlastního výběru.
- Themistios *O lidumilnosti čili Kónstantios* [Robert Pavlík, DP ÚŘLS].

- *Útěcha Livii* [in: Jana Nechutová, Úděl a útěcha, Heršpice 1995].
- Vergilius *Zpěvy rolnické*.
- Vitruvius *O architektuře* [AK 42].
- Xenofón *Vzpomínky na Sókrata, Sókratova obhajoba, Hierón, Agésiláos* [AK 15].
- *Život Alexandra Velikého* [AP, Láska a válka].

Navazující magisterské studium

Díla, jejichž znalost je u státní zkoušky vítána

- Alypius *Úvod do hudby* [Vitruvius, Pollux, Antické divadlo, Praha, Ústav pro učebné pomůcky 1944].
- Ambrosius *O bratru Satyrovi* [Olomouc, Krystal 1948].
- Anna Komnéné *Alexias* [Paměti byzantské princezny, Odeon 1996].
- Apicius *O umění kuchařském* [in: AK, prémie 1978].
- Arátos ze Solů *Jevy na nebi* [in: AK, prémie 1986].
- Aristeidés *Apologie* [Orthodox Revue III (1999), s. 49-56].
- Aristotelés *Poetika, Rhétorika*.
- Arriános *O lovu* [O lovu v době antické, Brno, Čs. myslivecká jednota 1926].
- Artemidóros *Snář* [AK 26].
- Athanasios *Život sv. Antonína*.
- Augustinus *Katechetické spisy* [Praha, Krystal OP 2005].
- Augustinus *Listy* [Říman, člověk, světec, Vyšehrad 2000].
- Basileios *Listy I a II* [BAC Patr. sv. 1 a 2].
- Beda Venerabilis *Církevní dějiny národa Anglů* [MMA sv. 3].
- Boëthius *Útěcha z filosofie* [in: Boëthius, Poslední Říman, Vyšehrad 1981].
- Boëthius *Úvod do hudby* [in: Boëthius, Poslední Říman, Vyšehrad 1981].
- *Byzantské legendy* [Vyšehrad 1980; Pavel Mervart 2007].
- Cassiodorus *Dopis Boëthiovi* [in: Boëthius, Poslední Říman, Vyšehrad 1981].
- Cassiodorus *Obrázek z doby stěhování národů* [VZG Jičín 1912/13].
- Celsus *O životosprávě* [F. Šimon, in: Auriga XLIII (2001), s. 80-86].
- Cicero *O přirozenosti bohů* [Praha, Laichter 1948].
- Cicero *Předtuchy a výstrahy* [Olomouc, Votobia 1996].
- Columella *O pěstování zahrad* [AK 37].
- *Corpus Hermeticum* [in: Radek Chlup, Corpus Hermeticum, Herrmann & synové 2008].
- Cyprianus *Útěcha Turasiuvi, O smrtelnosti* (ukázky) [in: Jana Nechutová, Úděl a útěcha, Heršpice 1995].
- Darés z Frygie *Pád Tróje* [AK, prémie 1976].
- Diktys z Kréty *Deník trojské války* [AK, prémie 1976; AP, Láska a válka].
- Diodóros Siciliský *Astronomie a astrologie Chaldejců* [in: AK, prémie 1986].
- Dión Chrysostomos *O významu filosofie pro praktický život* [in: Čtení z antiky, Praha, Svoboda 1969].
- Dionýsios z Halikarnássu *O starých řečnicích* [KLP 2013].
- *Dokumenty prvých dvou ekumenických snemov* [BAC Font. sv. 1].
- Ennodius *Dopis Boëthiovi* [in: Boëthius, Poslední Říman, Vyšehrad 1981].
- Euhémeros *Posvátný nápis* [AK 62].
- Filodémios z Gadar *O správném hospodaření* [AK, prémie 1982].
- Filostratos *O gymnastice* [VZG Rokycany 1909/10 a 1910/11].
- Gaius *Učebnice práva ve čtyřech knihách* [Plzeň, Aleš Čeněk 2007].

- Galénos *O významu vzdělání* [in: Čtení z antiky, Praha, Svoboda 1969].
- Galénos *O dietě způsobující hubnutí* [in: AK, prémie 1978].
- Gregorius z Turonu *Dějiny Franků* [ŽDM sv. 103 = MMA sv. 1].
- Héfaistión z Théb *Tři knihy o astrologii* (ukázky) [in: AK, prémie 1986].
- Hieronymus *Legendy o poustevnících* [KRKT sv. 1].
- Hieronymus *Výbor z dopisů* [KRKT sv. 6].
- Hippokratés *Vybrané spisy I* [KAT sv. 9].
- Hippokratés *O svaté nemoci* [Ján Orságh, DP ÚŘLS].
- Iamblichos *O mystériích egyptských* [Praha, Sfinx 1922; Olomouc, Per agrum 1992].
- Ildefonsus z Toleta *Isidorus* [Hieronymus, Gennadius, Isidorus, Dějiny křesťanského písemnictví, PŘ].
- Isidorus z Hispaly *Etymologie* [KST sv. 2, 3, 5, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 17, 19, 20].
- Isidorus z Hispaly *O význačných mužích* [Hieronymus, Gennadius, Isidorus, Dějiny křesťanského písemnictví, PŘ].
- Ísokratés *Zrcadlo vladařů (K Nikokleovi), Pravidla chování (K Démoníkovi)* [in: Čtení z antiky, Praha, Svoboda 1969].
- Iulianus *Úvahy o vládě, výchově a společnosti* [Růžena Dostálová, in: ZJKF X (1968), č. 2, s. 73-80, č. 3, s. 121-122].
- *Jidášovo evangelium* [KLP 2006].
- *Justiniánske Inštitúcie* [Trnava, Iura Edition 2000].
- Klaudios Ptolemaios *O astrologických předpovědích* [in: AK, prémie 1986].
- Lúkiános *O syrské bohyni, Falaris první, Falaris druhý* [AK 3].
- Lúkiános *O snu neboli Lúkiánův život, Tragický Zeus, Vlastenec neboli poučovaný, Nero neboli O prokopání Isthmu* [AK 45].
- Lúkiános *Hermotimos neboli o filozofických školách* [AP, Dialog a satira].
- Marius Victorinus *O nutnosti přijmout homoúsios* [Pavel Milko, in: Orthodox revue I (1997), s. 79-83].
- Nechepsó a Petosírís *Úvod k učebnici astrologie* [in: AK, prémie 1986].
- *Novozákonní apokryfy I–III* [KRKL sv. 1, 2, 3].
- *Obrázky z řeckého života* [AK 48].
- Palaifatos *O neuvěřitelných příbězích* [KLP 2005].
- Palladius *Poučné příběhy pro komořího Lausa* [Karolinum 2002].
- Platón *Ión*.
- Platón *Zákony*.
- Plinius *Listy I–IX* [AK 58].
- Plinius St. *Člověk (Přírodopisu kniha VII)* [Praha, Anthropologický ústav Karlovy university 1931].
- Plinius St. *O umění a umělcích* [AK Mel. sv. 7].
- Plinius St. *Vybrané části z přírodopisu* [VZG Rychnov n. Kn. 1897].
- Plútarchos *Hostina sedmi mudrců* [Brno, Jan V. Pojer 1947].
- Plútarchos *O vyhnanství* [in: Hovory o lidském štěstí, Odeon 1971].
- Porfyrios *Dopis Anebonu Egyptanu* [in: Iamblich z Chalkidy, O mystériích egyptských, Praha, Sfinx 1922; Olomouc, Per agrum 1992].
- Proklos *O Platónových námitkách v Ústavě proti Homérovi a básnickému umění* [in: Radek Chlup, Proklos, Herrmann & synové 2009].
- Pseudo-Boëthius *Školská výchova* [in: Boëthius, Poslední Říman, Vyšehrad 1981].
- Pseudo-Longínos *O vznešenu* [Praha, Společnost přátel antické kultury 1931].
- Pseudo-Plútarchos *O hudbě* [Marcela Slavíková, DP ÚŘLS].
- Quintilianus *Základy rétoriky* [ŽDM sv. 101].
- Sulpicius Severus *Život sv. Martina* [PŘ].

- *Rukopisy od Mrtvého moře* [KAT sv. 4].
  - *Rukopisy z Nag Hammádí* [KRKL sv. 4, 5, 6].
  - *Spisy apoštolských otců*.
  - *Svět ezopských bajek* [AK 35].
  - *Texty ke studiu obecných dějin státu a práva, I. Starověk, Část 1.* [Jaromír Kincl, SPN 1977].
  - Theodórétos z Kyrrhu *Historia religiosa. Bohumilá historie mnichů syrských*.
  - *Účty za opravy divadla v Délu* [Vitruvius, Pollux, Antické divadlo, Praha, Ústav pro učebné pomůcky 1944].
  - Venantius Fortunatus *Útěcha Chilperichovi a Fredegundě, Epicedium abatyše Hathumody* (ukázky) [in: Jana Nechutová, Úděl a útěcha, Heršpice 1995].
  - Xenofón *O lovu* [O lovu v době antické, Brno, Čs. myslivecká jednota 1926].
  - *Život jurských otců* [Praha, Benediktinské arcidiákonství 2004].
-
- Fustel de Coulanges, Numa Denis, *Antická obec*, přel. J. Sokol, Praha 1998.
  - Gibbon, Edward, *Úpadek a pád římské říše*, přel. Adolf Felix, Praha 1983 (nebo *Úpadok a zánik Rímskej říše*, přel. Viktor Krupa, Bratislava 1983).
  - Machiavelli, Niccolò, *Úvahy o vládnutí a vojenství*, přel. J. Hajný, Praha 2001.
  - Mommsen, Theodor, *Diktátoři*, přel. Pavel Eisner, Praha 1941.
  - Montesquieu, Charles, *Disertácia o náboženskej politike Rimanov*, přel. Štefan Janšák, Liptovský Mikuláš 1942.
  - Montesquieu, Charles, *Sláva a úpadek říše římské*, přel. Dana Melanová, Praha 2010 (nebo *O veľkosti Rimanov a ich úpadku*, přel. Štefan Janšák, Liptovský Mikuláš 1942).
  - Nietzsche, Friedrich, *My, filologové*, přel. Petr Kitzler a Pavel Kouba, Praha 2005.
  - Vico, Giovanni Battista, *Základy nové vědy o společné přirozenosti národů*, přel. M. Quotidianus, Praha 1991.
  - Winkelmann, Johann Joachim, *Dějiny umění starověku. Stati*, přel. J. Stromšík, Praha 1986.